

**UCHWAŁA NR XLII/388/2022
RADY MIEJSKIEJ W TUCHOWIE**

z dnia 30 marca 2022 r.

**w sprawie Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Tuchów na lata 2022-
2026**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Miejska w Tuchowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tuchów na lata 2022-2026 w brzmieniu jak załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Tuchowa

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Tuchowie

**mgr
Stanisław Obrzut**

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE TUCHÓW
NA LATA 2022-2026

Tuchów, grudzień 2021

Spis treści

I. WSTĘP	3
II. INFORMACJE OGÓLNE.....	4
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TUCHÓW	5
1. Wprowadzenie	5
2. Wyciąg z Diagnozy Problemów Społecznych – charakterystyka ludności narażonej na przemoc w Gminie	5
a) Problem przemocy domowej z perspektywy dorosłych mieszkańców	5
b) Problem przemocy domowej z perspektywy dzieci i młodzieży	6
3. Statystyka dot. przemocy w rodzinie	8
4. Zasoby instytucjonalne	9
a) Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Tuchów.....	9
b) Instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren gminy Tuchów:	9
c) Główne zadania podejmowane przez podmioty zasobów instytucjonalnych:	10
IV. ANALIZA SWOT DOTYCZĄCA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	11
V. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.....	13
1. Cel główny Programu	13
2. Cele szczegółowe Programu	13
VI. ADRESACI PROGRAMU	20
VII. REALIZACJA PROGRAMU.....	21
VIII. PROGNOZA I FINANSOWANIE.....	22
1. Prognozowane efekty.....	22
2. Termin realizacji	22
3. Źródła finansowania.....	22
IX. MONITORING I EWALUACJA	23
X. ZAKOŃCZENIE	24

I. WSTĘP

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy domowej stanowią jedno z zadań własnych gminy. Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 stworzony został w oparciu o literaturę przedmiotu podejmującego problem oraz zapisy ustaw, rozporządzeń i programów.

Dokument jest zbieżny z rekomendacjami zawartymi w Diagnozie Problemów Społecznych Gminy Tuchów, opracowanej w 2021 r., a także Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2026.

Podstawę prawną działań podejmowanych na poziomie gminy a związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- a) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483);
- b) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 ze zm.);
- c) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.)
- d) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- e) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (t.j. Dz. U. z 2011 r., poz. 1245);
- f) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- g) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.)
- h) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 – ustanowiony uchwałą nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. (M. P. z 2021 r., poz. 235);

II. INFORMACJE OGÓLNE

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z nim przemoc w rodzinie to: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra lub prawa osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*. Definicja określa zarówno podstawowe cechy przemocy w rodzinie, jak i jej konsekwencje. W literaturze wymienia się kilka rodzajów przemocy:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną,
- zaniechanie.

Ze względu na osoby poszkodowane wymienia się: przemoc w związku (małżeńskim, konkubenckim), przemoc wobec dzieci, przemoc wobec osób starszych, przemoc wobec osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z aktualnie przyjętą w literaturze oraz praktyce interwencyjnej i pomocowej terminologią, osoby mogą być uwikłane w przemoc w trzech niezależnych lub mocno powiązanych, a nawet nakładających się rolach: osoby doznającej przemocy (w starej terminologii-ofiary przemocy), osoby obserwującej przemoc (dawniej nazywanej świadkiem przemocy) oraz osoby stosującej przemoc (w starej terminologii-sprawcy przemocy).

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TUCHÓW

1. Wprowadzenie

Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Tuchów zostało rozpoznane na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie. Dane te dotyczą ujawnionych faktów przemocy w rodzinie i z pewnością nie obrazują w całości skali problemu przemocy. Profesjonalna diagnoza zjawiska, oparta na badaniu społecznym stanowić będzie jedno z zadań niniejszego programu.

2. Wyciąg z Diagnozy Problemów Społecznych – charakterystyka ludności narażonej na przemoc w Gminie

W 2021 r. przeprowadzona została przez podmiot zewnętrzny Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Tuchów poprzez badanie społeczne dorosłych mieszkańców Gminy, a także dzieci i młodzieży. W badaniu wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców, a także 592 uczniów.

a) Problem przemocy domowej z perspektywy dorosłych mieszkańców

W pierwszej kolejności, należy zwrócić uwagę na fakt, iż 26,00% badanych osób zna kogoś kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 68,00% ankietowanych nie zna takich osób, zaś 6,00% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dane pokazują, iż kwestia przemocy jest jednym z obecnych problemów na terenie Gminy Tuchów.

Ankietowani uważają, że przemoc domowa związana jest głównie z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazuje 92,00% osób. W dalszej kolejności badani wskazują na: choroby (75,00%), zażywanie narkotyków (58,00%), wykluczenie społeczne (52,00%), zażywanie dopalaczy (43,00%) oraz zażywanie leków (11,00%).

Co istotne, aż 26,00% respondentów doświadczyło kiedykolwiek przemocy. Zaś 74,00% osób nigdy nie doświadczyło przemocy. Osoby, które doświadczyły kiedykolwiek

przemocy, doznały głównie przemocy psychicznej (84,62%) oraz fizycznej (57,69%), a także przemocy ekonomicznej (97,69%) oraz przemocy seksualnej (3,85%).

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów byli najczęściej jak przyznają respondenci: mąż/zona (57,69%), ojciec (26,92%), rzadziej matka (11,54%), partner/partnerka (7,69%), dziecko/dzieci (3,85%) oraz inne osoby, których ankietowani nie wymieniali (11,54%).

Dodatkowo 15,00% ankietowanych przyznaje, iż sami stosowali przemoc wobec innych osób. Natomiast 84,00% osób nigdy nie stosowało przemocy. Osoby, które przyznały, że zastosowały przemoc wobec innych stosowały przemoc fizyczną (73,33%), psychiczną (46,67%) oraz zaniedbanie (13,33%). Ponadto ankietowani, którzy przyznali, iż zdarzyło im się stosować przemoc, używali jej w stosunku do męża/żony (46,67%), rodzeństwa (33,33%), dziecka/dzieci (26,67%), rodziców (20,00%) oraz innych osób, których nie wskazują (13,33%).

Większość respondentów stosujących przemoc nie robiło tego pod wpływem żadnych substancji psychoaktywnych – takiej odpowiedzi udzieliło 93,33% osób. Natomiast 6,67% respondentów, było pod wpływem alkoholu.

79,00% mieszkańców uważa, iż nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, zaś 16,00% uważa, że takie okoliczności istnieją. Kolejne 5,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Większość osób (67,00%) uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Przeciwnego zdania jest 7,00% ankietowany mieszkańców, , co może wynikać z niewiedzy na temat konsekwencji bycia ofiarą przemocy w okresie dzieciństwa, a 26,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

b) Problem przemocy domowej z perspektywy dzieci i młodzieży

Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (59,63%) i narkotyków (58,95%), ale także z: chorób psychicznych (53,21%), zazdrości i zaborczości (47,97%), wpływu środowiska (33,78%), różnic w poglądach (29,39%), problemów w komunikacji międzyludzkiej (28,55%), braku zaufania (23,82%) oraz problemów finansowych (23,82%) i innych czynników, których uczniowie nie wskazują (3,38%). 22,64% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Przemocy doświadczyło kiedykolwiek, 21,28% uczniów. 78,72% uczniów nigdy nie doświadczyło zachowań przemocowych. Przemocy doświadczali głównie chłopcy – 26,37%, tj. 72 osoby. Wśród dziewczynek do doświadczenia przemocy przyznało się 16,93%, tj. 54 uczennice.

Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów, byli głównie koledzy ze szkoły – taką odpowiedź wskazuje 46,03% uczniów, którzy doznali przemocy. Rzadziej wskazywano natomiast na: znajomych (17,46%), brata (16,67%), tatę (11,90%), siostrę (11,90%), mamę (7,94%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymieniali (30,95%).

5,74% uczniów przyznało, że zna osoby doświadczające przemocy domowej w swoim otoczeniu. 71,45% ankietowanych nie zna takich osób, a 22,80% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznaje się 12,16% ankietowanych uczniów, a 87,84% nigdy nie stosowało przemocy wobec innych.

Przemoc wobec innych osób stosowało 8,78%, tj. 28 dziewczynek i 16,12%, tj. 44 chłopców. Uczniowie, którzy przyznali, iż stosowali przemoc wobec innych osób, stosowali ją głównie wobec rówieśników (55,56%), ale także wobec rodzeństwa (44,44%), rodziców (5,56%) oraz innych osób, których nie wymieniają (19,44%).

Z problemem przemocy uczniowie zwróciliby się o pomoc do: rodziny (38,85%), Policji (29,22%), zaufanego nauczyciela (23,31%), kolegi lub koleżanki (22,47%), pedagoga szkolnego (20,78%), Telefonu Zaufania (16,22%), Ośrodka Pomocy Społecznej (8,95%), lekarza (7,43%), Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (5,41%), Ośrodka Leczenia Uzależnień (3,04%), Ośrodka Interwencji Kryzysowej (2,03%), punktu konsultacyjnego (2,03%) oraz Zespołu Interdyscyplinarnego (2,20%). 4,05% uczniów wskazuje odpowiedź „inne”, jednak nie tłumaczą co mają na myśli.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż 7,26% osób szukałoby pomocy w Internecie, a 18,58% uczniów próbowałoby radzić sobie samodzielnie. Dodatkowo 27,53% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

3. Statystyka dot. przemocy w rodzinie

		2018	2019	2020
Liczba rodzin, w których występuje lub istnieje podejrzenie przemocy domowej				
Liczba sprawców:				
w tym:	Kobiety			
	Mężczyźni			
Liczba ofiar:				
w tym:	Kobiety			
	Mężczyźni			
	Dzieci			
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C				
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D				
Liczba interwencji Policji dotyczących przemocy w rodzinie				
Liczba sprawców przemocy domowej nadużywających alkoholu				

Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

Ogółem	2018	2019	2020
	23	26	23
<i>w tym założone przez:</i>			
OPS	1	1	-
Policja	22	24	23
inne	-	1	-

Przedstawione dane pozwalają na stwierdzenie, iż problem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tuchów utrzymuje się na stałym poziomie. Statystyka w zakresie Niebieskich Kart, jakie zostały przekazane do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego potwierdzają ten fakt.

4. Zasoby instytucjonalne

a) Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Tuchów

Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Tuchów – podmioty świadczące pomoc w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówka Wsparcia Dziennego "Kubusie" przy Parafii św. Jakuba Ap. w Tuchowie,
- Komisariat Policji w Tuchowie;
- Placówki oświatowe – 13 szkół podstawowych, z czego 6 jest prowadzonych przez Gminę Tuchów, 2 szkoły ponadpodstawowe,
- Urząd Miejski w Tuchowie,
- Ośrodek Psychoterapii Tuchów,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Filia w Tuchowie
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Dom Kultury w Tuchowie (lokalna prasa: Tuchowskie Wieści, Kurier Tuchowski)

b) Instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren gminy Tuchów:

- Sąd Rejonowy w Tarnowie,
- Prokuratura Rejonowa w Tarnowie
- Komenda Policji w Tarnowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wojniczu,
- Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego.

c) Główne zadania podejmowane przez podmioty zasobów instytucjonalnych:

- 1) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
- 2) Zapewnienie profesjonalnej pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
- 3) Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy: placówki oświatowe na terenie gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 4) Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe na terenie gminy, organizacje pozarządowe działające na rzecz pomocy osobom i rodzinom zagrożonym przemocą.
- 5) Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej.

IV. ANALIZA SWOT DOTYCZĄCA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Opracowana Diagnoza problemu przemocy w rodzinie, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Tuchów. Analiza została także uzupełniona o aspekty dotyczące problemu przemocy w rodzinie, jakie wskazano w analizie SWOT sporządzonej w październiku 2020 r. w związku z opracowaniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none"> – Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Gminy Tuchów; – Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych – Instytucje wspierające dzieci oraz rodzinę (OPS, PCPR, kuratorzy, Policja, Sąd, służba zdrowia, jednostki oświatowe), – Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe 	<ul style="list-style-type: none"> → Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców → Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny → Istnienie szarej sfery zatrudnienia, → Brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego → Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia i wysoka stopa bezrobocia, w tym dziedziczenie bezrobocia → Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela → Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów → Niewystarczająco rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego

Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> - Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę - Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów - Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym - Promowanie idei wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> → Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów → Zanik więzi i tradycji rodzinnych → Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym → Wzrost kosztów utrzymania rodzin → Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami → Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc → Uzależnienie członków rodziny m. in. od alkoholu, środków odurzających, internetu → Wyuczona bezradność, roszczeniowość

V. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Cel główny Programu

Celem głównym niniejszego Programu jest:

Podjęcie intensywnych działań zmierzających do znacznego zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Zmiana złych postaw społecznych tolerujących przemoc lub utrudniających interwencję w przypadkach ujawnionej przemocy, poprzez podejmowanie zintegrowanych działań w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania przemocy.

2. Cele szczegółowe Programu

Cel szczegółowy 1:

Profesjonalna diagnoza skali zjawiska przemocy domowej.

Działania: Przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy na terenie gminy poprzez realizację badania społecznego, adresowanego do dorosłych mieszkańców gminy, a także dzieci i młodzieży. Badanie takie powinno dać jasną odpowiedź na pytania jaka jest rzeczywista skala problemu przemocy domowej, kogo ten problem najbardziej dotyczy, jakie czynniki sprzyjają przemocy, jakich działań lokalnych oczekują mieszkańcy, a także jakie kierunki pracy należy podejmować, aby ograniczać skalę zjawiska.

Wykonawca/Koordynator: podmiot wybrany przez Realizatora Programu.

Wskaźnik: liczba osób (dorosłych i młodzieży) biorących udział w diagnozie.

Cel szczegółowy 2:

Koordinacja działań lokalnych podmiotów.

Działania: Kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie Gminy Tuchów Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Praca Zespołu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Tuchów na lata 2022-2026

Interdyscyplinarnego z pewnością przyczyni się do szybkiego, skoordynowanego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, jak również planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb danej rodziny. Zespół Interdyscyplinarny koordynować będzie także działania lokalnych instytucji, organizacji i osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, celem bardziej skutecznego podejmowania i realizowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy. Koordynacyjna funkcja Zespołu Interdyscyplinarnego obejmować będzie m.in.:

- kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- opracowanie strategii postępowania wobec osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc,
- kierowanie osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy w zakresie monitorowania ,
- realizacja procedury „Niebieskiej Karty”,
- gromadzenie i rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, organizacji i osób fizycznych udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

Wykonawca/Koordinator: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Tuchów.

Wskaźniki:

- liczba zebranych informacji o placówkach pomocowych,
- liczba osób skierowanych do specjalistów,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”,
- liczba posiedzeń Zespołu i Grup Roboczych.

Cel szczegółowy 3:

Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym nt. zjawiska przemocy oraz sposobów i miejsc pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- 2) publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie oraz Urzędu Gminy informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- 3) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- Urząd Miejski w Tuchowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie.

Wskaźniki:

- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych;
- liczba opublikowanych artykułów i informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Gminy,
- liczba mieszkańców Gminy zainteresowanych udziałem w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc.

Cel szczegółowy 4:

Zapewnienie profesjonalnej pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

Działania:

- 1) zapewnienie możliwości skorzystania z bezpłatnych porad,

- 2) skuteczna realizacja procedury „Niebieskiej Karty”, m.in. poprzez pracę Grup Roboczych, ukierunkowana na objęcie pomocą i wsparciem osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin (głównie osoby zależne),
- 3) informowanie prokuratury/policji o podejrzeniu popełnienia przestępstw ściganych z urzędu, a związanych z przemocą w rodzinie,
- 4) informowanie osób doznających przemocy o możliwościach profesjonalnej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej itp.) pomocy realizowanych poza gminą,
- 5) pomoc w korzystaniu z wyjazdowych form pomocy terapeutycznej,
- 6) zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

Wskaźniki:

- liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji,
- liczba założonych „Niebieskich Kart”,
- liczba „Niebieskich Kart”, zamkniętych ze względu na zatrzymanie przemocy i zrealizowanie programu pomocy rodzinie,
- liczba i rodzaj form pomocy udzielonych osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia,
- liczba osób, które skorzystały z wyjazdowych form terapii,
- liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu

Cel szczegółowy 5:

Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.

Działania:

- 1) realizacja w szkołach zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przemocy oraz sposobów ochrony przed przemocą,

- 2) edukacja rodziców w zakresie komunikacji i metod wychowywania dzieci bez odwoływania się do przemocy,
- 3) promowanie wzorca budowania relacji partnerskich oraz rodzicielskich bez stosowania przemocy,
- 4) udział w ogólnopolskich/regionalnych/powiatowych kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przemocy domowej oraz jej zapobieganiu i przeciwdziałaniu.

Realizatorzy:

- placówki oświatowe na terenie Gminy Tuchów – Szkoły Podstawowe,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- podmioty działające na terenie kraju, województwa, powiatu, sąsiednich gmin prowadzące działalność profilaktyczną w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych w szkołach,
- liczba dzieci objętych tymi programami,
- liczba spotkań edukacyjnych z rodzicami,
- liczba rodziców uczestniczących w w/w spotkaniach,

Cel szczegółowy 6

Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

Działania:

- 1) wytypowanie rodzin, które ze względu na występowanie w nich czynników ryzyka pojawienia się przemocy, winny być objęte działaniami profilaktycznymi i wszechstronnym wsparciem,
- 2) prowadzenie pracy socjalnej,
- 3) objęcie pomocą asystenta rodziny,
- 4) współpraca z rodzinnymi kuratorami sądowymi w zakresie realizacji działań pomocowych dla rodzin,

- 5) współpraca z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi, oferującymi pomoc rodzinie dysfunkcyjnej, zagrożonej przemocą.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie ,
- placówki oświatowe na terenie gminy (Szkoły Podstawowe, a także przedszkola oraz szkoły ponadpodstawowe),

Wskaźniki:

- liczba rodzin zagrożonych przemocą, wytypowanych do objęcia działaniami profilaktycznymi i wsparciem,
- liczba zagrożonych rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba konsultacji z kuratorami sądowymi dotyczących pomocy osobom/rodzinom zagrożonym przemocą,
- liczba osób z w/w rodzin skierowanych do placówek świadczących pomoc psychologiczną,
- liczba działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz rodzin zagrożonych przemocą, podjętych wspólnie z podmiotami zewnętrznymi.

Cel szczegółowy 7:

Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) organizowanie/finansowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) i Grup Roboczych (GR), dotyczących praktycznych aspektów funkcjonowania ZI i GR, w tym realizacji w praktyce procedury „Niebieskie Karty”,
- 2) organizowanie lub finansowanie szkoleń specjalistycznych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się pracą z osobami uwikłanymi w przemoc,
- 3) zakup literatury fachowej, poradników.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń dla członków ZI i GR,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba szkoleń specjalistycznych dla osób zajmujących się pracą z osobami/rodzinami uwikłanymi w przemoc,
- liczba osób uczestniczących w ww. szkoleniach,
- liczba zakupionych poradników/ podręczników itp.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Tuchów, a w szczególności:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 3) świadków przemocy,
- 4) osób stosujących przemoc,
- 5) sprawców przemocy,

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej wstępnej diagnozy skali zjawiska oraz analizy diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada przede wszystkim koordynację i spójność działań, w tym sprawny i płynny przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest zatem uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT, określając skalę problemu przez informacje wynikające m.in. z Diagnozy Problemów Społecznych.

Program będzie realizowany, a także zarządzany, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

VIII. PROGNOZA I FINANSOWANIE

1. Prognozowane efekty

W związku z przedstawionym Celem Głównym, a także Celami Szczegółowymi, zakłada się, iż realizacja Programu w latach 2022-2026 przyczyni się do:

- zmniejszenia ilości zachowań przemocowych,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- bardziej efektywnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- zapobieganiu nowym incydentom przemocy poprzez objęcie opieką rodzin zagrożonym przemocą,
- ochrony ofiar przemocy poprzez realizację procedury Niebieskie Karty, a także wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- wzrostu wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy, sposobów ochrony przez przemocą oraz miejsc udzielających pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania sprawnego i efektywnego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

2. Termin realizacji

Program realizowany będzie w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2026 r.

3. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Tuchów na lata 2022-2026 są środki własne Gminy oraz środki z budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację programu. Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być również przeznaczane na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy (w rodzinach z problemem alkoholowym).

IX. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany i monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tuchowie.

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji programu, tj.:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- pozostałe wskaźniki określone w ramach opisywanych działań,
- dane dotyczące odbioru zajęć, form pomocy, zmian postaw, zebrane przez wykonawców zadań.

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Tuchów,
- zwiększenie dostępności działań pomocowych i interwencyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie także Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tuchowie, we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program. Jednocześnie, Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu – do 31 marca za rok poprzedzający.

X. ZAKOŃCZENIE

Przemoc w rodzinie nie powinna nigdy mieć miejsca, a rodzina powinna zapewniać bezpieczeństwo i warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Jednoznacznie odnosi się do tego faktu również polskie prawo, uznając przemoc domową za przestępstwo. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować jego bólu i cierpienia. W sposób szczególny to sformułowanie odnosi się do osób bliskich (członków rodziny). Mając świadomość faktu, że zapewne przemoc w rodzinie nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Tuchów pozwoli na dążenie do osiągnięcia tegoż celu.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów szczegółowych możliwe będzie przy dobrej i sprawnej współpracy jednostek podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Tuchów na lata 2022-2026 nie jest dokumentem zamkniętym, i jako taki może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z. 2021 poz. 1249) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Dotychczasowy program został uchwalony na lata 2016-2021r. w związku z tym konieczne jest ustanowienie nowego programu na kolejne lata 2022-2026

Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tuchów na lata 2022-2026 pozwoli na realizację przez Gminę Tuchów zadań własnych określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Niniejszy program powstał w oparciu o zapisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1249), zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 –ustanowiony uchwałą nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. (M.P z 2021 r., poz. 235)

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.